

integracyjna także w warunkach rządów koalicyjnych (socjaldemokratyczno-liberalnych) nie jest w stanie usunąć dotychczasowych podstawowych sprzeczności społecznych, a niekiedy je jeszcze zaostrza względnie stwarza nowe.

Nie znaczy to, by zmiana rządu, do jakiej doszło w NRF w 1969 r. w wyniku rozwoju i pod naciskiem sytuacji tak wewnętrzno-, jak i zewnętrzno-politycznej i która pociągnęła za sobą pewne zmiany w metodach działania politycznego, zwłaszcza w polityce zagranicznej, była bez znaczenia dla aktualnej oceny państwa zachodnioniemieckiego.

Ostatecznie, znajdująca się obecnie u steru rządów partia socjaldemokratyczna, chociaż w wyniku ewolucji, jaka się w niej dokonała w latach 1949-1969, stała się jednym z elementów nośnych kapitalistycznego ustroju w NRF, nie może być identyfikowana z całkowicie oddanymi interesom kapitału partiami chadeckimi (CDU/CSU), które przez okres 20 lat kierowały rozwojem Republiki Federalnej. Nie chciały one i nie mogły zdobyć się na realne podejście do terytorialno-politycznych rezultatów II wojny światowej i wydarzeń, które doprowadziły potem po podziału Niemiec na dwa odrębne państwa. Uczyniła to dopiero koalicja pod kierownictwem W. Brandta, co jest istotne z punktu widzenia nadrzędnego interesu bezpieczeństwa zbiorowego w Europie.

Aspekty zewnętrzno-polityczne wysuwały się też w obradach sympozjum na plan pierwszy. Stąd też wypłynął jeden z wniosków końcowych, by na następnym sympozjum, jakie zamierza zorganizować w połowie 1972 r. w NRD lipski *Institut für internationale Studien*, ograniczyć zakres rozpatrywanych problemów i skupić główną uwagę na niektórych szczegółowych zagadnieniach funkcji i mechanizmów wewnętrznych państwa zachodnioniemieckiego na aktualnym etapie politycznym.

Lech Janicki

SESJA NAUKOWA PT. SLAWISTYKA W KRAJACH NIESŁOWIAŃSKICH

Z inicjatywy Komitetu Słowianoznawstwa PAN zorganizowane zostało w Warszawie dnia 18 stycznia 1972 r. posiedzenie naukowe, którego tematem były zagadnienia organizacji, charakteru i programu badawczego slawistyki w krajach niesłowiańskich. Otwarcia obrad dokonał prof. dr W. Hensel, zwracając uwagę na znaczenie sesji w obliczu zbliżającego się Międzynarodowego Kongresu Sławistów, zwołanego do Warszawy na 1973 r.

Zebrani wysłuchali najpierw wprowadzającego referatu prof. dr J. Kulczyckiej-Saloni na temat: *Działalność Polonicum oraz stan polonistyki w krajach niesłowiańskich*. Autorka referatu omówiła prace seminarium przeznaczonego dla naukowców zagranicznych, a poświęconego sprawom historii, kultury i nauki polskiej i organizowanego stale w Polsce. Referat przedstawił różne formy działalności seminarium, które poza odpowiednio zorganizowanymi wykładami i zajęciami, obejmuje również wycieczki po Polsce, liczne kontakty z polskim życiem kulturalnym itd. Uczestnikami seminarium są przede wszystkim naukowcy-sławiści z całego świata, a także studiująca młodzież. Wywody te stały się podstawą dla przedstawienia i oceny zakresu oraz charakteru prac polonistycznych prowadzonych za granicą. Referentka ukazała działalność polonistów czynnych w różnych krajach, zwracając szczególną uwagę na jej miejsce w ogólnym kształcie slawistyki w tych państwach.

Do referatu tego nawiązywał w niektórych miejscach prof. dr Z. Stieber, który omówił temat: *Stan slawistyki we Włoszech, Francji, krajach Beneluksu oraz w USA*. Prof. Stieber scharakteryzował główne tendencje rozwojowe slawistyki w krajach zachodnich, a także zwrócił uwagę na zjawisko pewnych wahań, jakim ulega zainteresowanie studiami slawistycznymi zarówno wśród naukowców-wykładowców, jak i studentów w tych państwach. Wiąże się to niewątpliwie z implikowanym względami politycznymi wzrostem lub spadkiem zainteresowania sprawami słowiańskimi w krajach Zachodu. Referent omówił także działalność najbardziej znanych ośrodków słowianoznawstwa w wymienionych państwach oraz prace czołowych slawistów tych centrów.

Rozwinięciem fragmentów referatu prof. Stieberta, dotyczących slawistyki we Francji, były wykłady prof. dra W. Jakubowskiego na temat ruscystyki francuskiej oraz doc. dra M. Szymczaka o stanie słowianoznawstwa w Anglii i Kanadzie.

Dla zainteresowanych zagadnieniami słowianoznawstwa w państwach niemieckiego obszaru językowego, a także dla interesujących się sprawami nauki niemieckiej w ogóle, ciekawym ze wszech miar był referat prof. dra S. Urbańczyka pt. *Slawistyka w NRD, NRF, Austrii i Szwajcarii*. Autor ten omówił działalność głównych ośrodków slawistycznych w wymienionych państwach, przede wszystkim zaś placówek uniwersyteckich. Prof. Urbańczyk nie podjął (co zresztą nie było chyba celem referatu) próby szerszej analizy problemów współczesnej slawistyki niemieckiej. Jest to kwestia o tyle interesująca zarówno dla badacza stosunków słowiańsko-niemieckich, jak i zagadnień nauki niemieckiej, slawistyki oraz *Ostforschung*, że we wszystkich państwach niemieckiego obszaru językowego slawistyka jest dziedziną nauki o wielkich tradycjach, ma duże osiągnięcia, stanowi dyscyplinę rozbudowywaną i popieraną przez czynniki oficjalne, a jednocześnie znajduje się w dość specyficznej sytuacji z uwagi na postawę społeczeństw tych krajów wobec Słowian oraz nagromadzone tam nieporozumienia i schematy myślowe.

Do referatu prof. Urbańczyka nawiązywał w niektórych miejscach wykład prof. J. Śliżińskiego, rozważający kwestie slawistyki literaturoznawczej w NRD i na Węgrzech. Temat *Językoznawstwo slawistyczne w Litewskiej Republice Radzieckiej* opracował na sesję dr S. Glinka.

Przedstawione wyżej skrótowo referaty stały się następnie podstawą dyskusji. Ogólnie powiedzieć można, iż sesja będąca jedną z imprez naukowych poprzedzających warszawski Kongres Slawistów, stanowiła bogaty przegląd zagranicznej działalności słowianoznawczej, potrzebny dla orientacji co do skali zainteresowań i prac badawczych slawistów w krajach niesłowiańskich. W związku z tym materiały sesji zostaną opublikowane w formie odrębnego wydawnictwa.

Tadeusz Seweryn Wróblewski

SESJA NAUKOWA KU CZCI JAKUBA BARTA-ČIŠINSKIEGO

W dniu 17 stycznia 1972 r. w Zakładzie Słowianoznawstwa PAN w Warszawie odbyła się sesja naukowa związana ze 115-roczną urodzin największego poety łużyckiego Jakuba Barta-Čišinskigo. Sesja zgromadziła naukowców czechosłowackich, serbołużyckich i polskich, którzy w przedstawionych referatach omówili różne aspekty twórczości poety, a także jego życia i działalności na polu narodowym. Należy podkreślić, że była to pierwsza tego typu konferencja zorganizowana w Polsce, toteż jej znaczenie dla opracowania naukowej monografii Čišinskigo jest niemałe,